

การทับศัพท์ภาษาพม่า*

นิตยา กาญจนวรรณ

ภาควิชาภาษาศาสตร์ สำนักศิลปกรรม

ราชบัณฑิตยสถาน

บทคัดย่อ

“คำยืม” คือคำศัพท์ที่ไม่ได้มีอยู่แต่เดิมในภาษา แต่เป็นคำศัพท์ใหม่ที่น่าเข้ามาจากภาษาอื่นด้วยความจำเป็น “คำยืม” มีอยู่ ๔ ประเภท คือ คำยืมแบบทับศัพท์ (‘proper’ loanword) คำยืมแบบผสม (loan blend) คำยืมแบบแปลง (loan shift) และคำยืมแบบแปล (load translation; calque) บทความนี้เรียกคำยืมประเภทแรกว่า “คำทับศัพท์” นอกนั้นก็เรียกว่า “คำยืม” โดยชี้ให้เห็นว่า “คำยืม” ต่างจาก “คำทับศัพท์” ในข้อใหญ่คือเจตนาของการนำคำจากภาษาอื่นเข้ามาใช้ในภาษาไทย คำยืมอาจจะมีการดัดแปลงทั้งเสียงและความหมาย แต่คำทับศัพท์มุ่งรักษาทั้งเสียงและความหมาย โดยมีการเปลี่ยนเสียงบ้าง เพื่อให้สอดคล้องกับภาษาของผู้ยืม การรับคำจากต่างประเทศในสมัยแรกไม่ใช่การทับศัพท์ แต่เป็น “การลากเข้าความ” ซึ่งมักจะใช้การฟังเป็นหลัก เมื่อได้ยินเช่นไร ก็จะเขียนไปเช่นนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นการดัดแปลงเข้าสู่คำหรือเสียงของภาษาไทย โดยมีได้คำนึงถึงความหมายในภาษาเดิม

ในหนังสือ *ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี และประกาศราชบัณฑิตยสถาน เรื่อง กำหนดชื่อประเทศ ดินแดน เขตการปกครอง และเมืองหลวง* มีวิธีการกำหนดชื่อถึง ๓ แบบ ตามความเหมาะสม คือ กำหนดตามที่ใช้ในภาษาอังกฤษ กำหนดตามที่ใช้ภาษาไทยใช้ และกำหนดตามที่เจ้าของชื่อใช้ แบบแรกนั้นคือการทับศัพท์ คำพม่าที่ปรากฏในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน และในประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีข้างต้น มักจะเป็นแบบลากเข้าความหรือกำหนดตามที่ใช้ภาษาไทยใช้ หน้าที่ของคณะกรรมการจัดทำหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาพม่า มิได้มีจุดมุ่งหมายที่จะเปลี่ยนแปลงชื่อเหล่านี้ แต่มุ่งที่การหาหลักเกณฑ์การเขียนคำพม่าด้วยอักษรไทย ให้ใกล้เคียงเสียงของภาษาเดิมมากที่สุดเท่าที่อักษรวิธีไทยจะอำนวยให้และที่สำคัญก็คือ ต้องให้คนไทยสามารถอ่านได้ตามสมควร

คำสำคัญ : คำยืม, การลากเข้าความ, คำทับศัพท์, การทับศัพท์ภาษาพม่า

* ปรับปรุงจากการบรรยายทางวิชาการในการประชุมสำนักศิลปกรรม เมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

คำนำ

มีคำศัพท์อยู่ ๒ คำที่เกี่ยวข้องกับคำภาษาต่างประเทศที่เข้ามาสู่ภาษาไทย นั่นคือ **คำทับศัพท์** กับ **คำยืม** เพื่อให้เห็นข้อแตกต่างระหว่างคำทั้ง ๒ ประเภทนี้จึงขอกล่าวถึงคำจำกัดความก่อนดังนี้

พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์ประยุกต์) ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

คำยืม คือคำศัพท์ที่ไม่ได้มีอยู่แต่เดิมในภาษา แต่เป็นคำศัพท์ใหม่ที่น่าเข้ามาจากภาษาอื่นด้วยความจำเป็น เนื่องจากขาดคำที่จะใช้แสดงความคิดใหม่ ๆ หรือเรียกสิ่งใหม่ ๆ หรือเนื่องจากนิยมนำคำในภาษาอื่นทั้งที่มีคำใช้แล้วในภาษาของตน คำยืมอาจจะแบ่งได้เป็นชนิดต่าง ๆ ดังนี้คือ คำยืมแบบทับศัพท์ ('proper' loanword) คำยืมแบบผสม (loan blend) คำยืมแบบแปลง (loan shift) และคำยืมแบบแปล (loan translation; calque) (ราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๕๓ : ๒๗๒)

คำยืมแบบทับศัพท์ คือคำยืมที่ยืมเข้ามาใช้ทั้งเสียงและความหมาย อาจมีการเปลี่ยนแปลงเสียงให้สอดคล้องกับระบบเสียงของภาษาผู้ยืม เช่น คำว่า “บอล” อ่านว่า “บอน” เป็นคำยืมแบบทับศัพท์จากคำภาษาอังกฤษว่า ball เวลาออกเสียงคำว่า “ball” เสียงท้าย /l/ ในภาษาอังกฤษจะเปลี่ยนเป็นเสียง /n/ ในภาษาไทย เพื่อให้สอดคล้องกับระบบเสียงท้ายของภาษาไทย ซึ่งเสียง /l/ ไม่เกิดในตำแหน่งท้าย

พยางค์ การเปลี่ยนแปลงในลักษณะข้างต้นนี้ไม่มีผลต่อระบบเสียงของผู้ยืม แต่ถ้าคำที่ยืมเข้ามาแล้วไม่มีการเปลี่ยนแปลงเสียงให้สอดคล้องกับระบบเสียงในภาษาผู้ยืม โดยยังคงเสียงของภาษาผู้ยืมไว้จะมีผลต่อระบบเสียงในภาษาของผู้ยืม เช่น คำยืมจากภาษาอังกฤษที่มีเสียงควบกล้ำ /bl-/ , /fl-/ , /fr-/ ในคำว่า เบลอร์ (blur), แพลต (flat), ฟรี (free) ทำให้เกิดเสียงพยัญชนะควบกล้ำเพิ่มขึ้นในภาษาไทย คือ บล, ฟล และ ฟร (ราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๕๓ : ๒๗๒)

คำยืมแบบผสม คือคำยืมที่เกิดจากการยืมคำศัพท์มาจากภาษาอื่นและนำมาผสมกับคำในภาษาของผู้ยืมในลักษณะประสมคำหรือซ้อนคำ ให้ความหมายของคำที่ยืมเข้ามากระจ่างชัดขึ้น เช่น คำว่า ขนมเค้ก *ขนม* เป็นคำที่มีใช้อยู่ในภาษาไทยนานแล้วก่อนคำว่า *เค้ก* เมื่อนำคำว่า *ขนม* มาประสมกับคำว่า *เค้ก* ซึ่งเป็นคำยืมจาก cake ในภาษาอังกฤษ คำยืม *ขนมเค้ก* ในลักษณะคำประสม เช่นนี้

ทำให้มีความหมายเฉพาะเจาะจง ว่า เค้กคือขนมชนิดหนึ่ง หรือ คำว่า ขนมโก้ โก้ เป็นคำ ภาษาจีน ซึ่งมีความหมายเฉพาะเจาะจงว่า โก้เป็นขนมชนิดหนึ่ง (ราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๕๓ : ๒๗๐)

คำยืมแบบแปลง คือคำยืมที่เกิดจากการยืมความหมายจากภาษาอื่นเข้ามาใช้ในภาษาของผู้ยืมด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

๑. การกำหนดคำขึ้นใหม่ คือ การสร้างคำจากคำที่มีอยู่เดิมในภาษา เช่น น้ำแข็ง ใช้แทนคำว่า ice ซึ่งมีความหมายเดียวกัน หรือบัญญัติคำขึ้นใหม่ เช่น วัฒนธรรม เพื่อใช้แทนคำที่มีความหมายเดียวกันว่า culture

๒. การขยายความหมายจากคำเดิม คือ การขยายความหมายของคำที่มีอยู่ในภาษาให้ครอบคลุมถึงความหมายที่ยืมมาของคำใหม่ เช่น โบสถ์ ซึ่งมีอยู่เดิมในภาษาไทย หมายถึง สถานที่ที่พระสงฆ์ประชุมกันทำสังฆกรรมต่าง ๆ ในทางพระพุทธศาสนา แต่เราขยายความหมายของคำนี้ให้ครอบคลุมความหมายของ church ว่า โบสถ์ ด้วย

คำยืมแบบแปล คือ คำยืมที่เกิดจากการยืมคำหรือวลีจากภาษาอื่นแล้วมาแปลเป็นคำหรือวลีในอีกภาษาหนึ่ง อาจแปลทั้งข้อความ หรืออาจแปลโดยคงรูปแบบทางไวยากรณ์และความหมายของภาษานั้น ๆ ไว้ เช่น คำ *แรงม้า* จากภาษาอังกฤษว่า *horse power* *แรงเทียน* จาก *candle power* ข้อความ *ภายใต้สถานการณ์ เช่นนี้* จาก *under this situation* และ *ต่อคำถาม* จาก *to the question* การยืมแบบแปลเป็นผลมาจากการสัมผัสภาษา การยืมแบบนี้ไม่ได้ยืมคำจากอีกภาษาหนึ่งเข้ามาโดยตรงที่เรียกว่า การยืมแบบทับศัพท์ แต่ใช้วิธีการนำคำในภาษาของตนที่มีความหมายเท่ากับคำยืมจากภาษาอื่นมาใช้แทนคำยืมเหล่านั้น เช่น แทนที่จะทับศัพท์ ภาษาอังกฤษ *standpoint* ที่ยืมเข้ามาในภาษาไทยว่า *สแตนด์พอยต์* ก็แทนด้วยคำไทยที่มีความหมายเท่ากันว่า จุดยืน (ราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๕๓ : ๒๗๑)

โดยสรุป คำยืมอาจจะแบ่งออกได้เป็น ๒ พวกใหญ่ ๆ คือ คำยืมแบบดัดแปลง (คำยืมแบบผสม คำยืมแบบแปล และคำยืมแบบแปล) กับคำยืมแบบทับศัพท์ ต่อไปนี้จะขอเรียกคำยืมแบบดัดแปลงว่า **คำยืม** ส่วนคำยืมแบบทับศัพท์ว่า **คำทับศัพท์** เพื่อให้เห็นความแตกต่างกันอย่างชัดเจน

คำยืม ต่างจาก **คำทับศัพท์** ในข้อใหญ่คือเจตนาของการนำคำจากภาษาอื่นเข้ามาใช้ในภาษาไทย คำยืมอาจจะมีการดัดแปลงทั้งเสียงและความหมาย แต่คำทับศัพท์มุ่งรักษาทั้งเสียงและความหมาย โดยมีการเปลี่ยนเสียงบ้าง เพื่อให้สอดคล้องกับภาษาของผู้ยืม

การทับศัพท์ของราชบัณฑิตยสถาน

การทับศัพท์ของราชบัณฑิตยสถาน หมายถึง การใช้อักษรไทยเขียนคำที่รับมาจากภาษาต่างประเทศซึ่งเขียนด้วยอักษรโรมัน (Roman alphabet) โดยให้ใกล้เคียงกับเสียงภาษาเดิมมากที่สุดเท่าที่อักษรวิธีไทยจะอำนวยให้ และแสดงให้เห็นที่มาของคำนั้นได้ตามสมควร

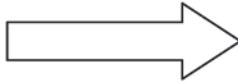
ABCDEFGHIJKLMNPO

QRSTUVWXYZabcdfg

hijklmnopqrstuvwxyz

0123456789

.,;:'"!?@#\$%&*{(/\|)}

ก ข ข ค ค ม ง จ จ ช

ช ฉ ญ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ณ ด

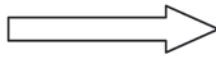
ต ถ ท ธ น บ ป ผ ฝ พ

ฟ ภ ม ย ร ล ว ศ ษ ส

ห พ อ ฮ

ตัวอย่าง

Tennessee

เทนเนสซี

ส่วนใหญ่การทับศัพท์ในภาษาไทยนั้นเป็นการทับศัพท์จากภาษาอังกฤษ ราชบัณฑิตยสถานได้เคยจัดทำหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษขึ้นเป็นอันดับแรก และได้ประกาศใช้เป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๔๘๔ ต่อมาได้มีการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เหมาะสมยิ่งขึ้นและได้ประกาศใช้หลักเกณฑ์ใหม่เมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๒

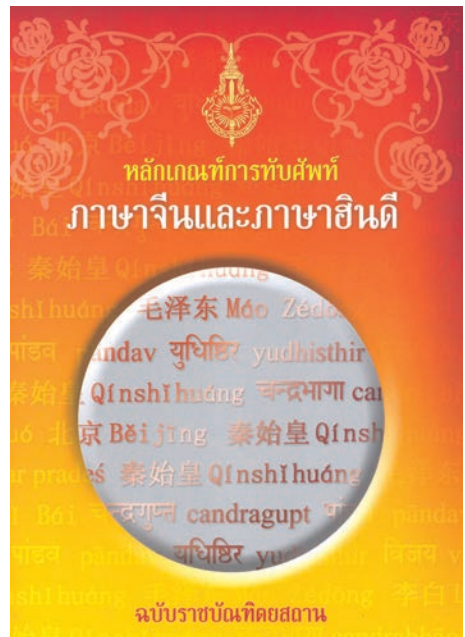
อย่างไรก็ตาม หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษนั้นอาจจะไม่เหมาะสมกับศัพท์ที่มาจากภาษาอื่น ๆ ราชบัณฑิตยสถานจึงได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการปรับปรุงหลักเกณฑ์การทับศัพท์พิจารณากำหนดหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอื่น ๆ อีก โดยพิจารณาจัดทำเฉพาะภาษาต่างประเทศที่มีการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยในประเทศก่อน ในที่สุดจึงได้หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอื่น ๆ อีก ๘ ภาษา คือ ฝรั่งเศส เยอรมัน อิตาลี สเปน รัสเซีย ญี่ปุ่น อาหรับ และมลายู และได้ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๕

ต่อมาราชบัณฑิตยสถานได้แต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงหลักเกณฑ์การทับศัพท์ ขึ้นเมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๖ เพื่อปรับปรุงแก้ไขหลักเกณฑ์ทั้งหมดให้ทันสมัยและใช้ได้สะดวกตามความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการในปัจจุบัน คณะกรรมการชุดนี้ได้พิจารณาปรับปรุงหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาจีน และภาษาฮินดี ซึ่งค้างพิจารณามาจากชุดก่อนเป็นอันดับแรก และได้ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๘

ต่อจากภาษาจีนและภาษาฮินดี คณะกรรมการฯ ก็เริ่มปรับปรุงหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษเป็นอันดับแรก โดยได้พิจารณาเห็นว่า ปัจจุบันภาษาอังกฤษได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของคนไทยมากขึ้น มีการนำคำภาษาอังกฤษมาใช้ในภาษาไทยเป็นจำนวนมาก ทั้งในภาษาพูดและภาษาเขียน

จำนวนคนที่รู้ภาษาอังกฤษเพิ่มสูงขึ้น และโอกาสที่คนไทยจะได้ยินได้ฟังภาษาอังกฤษทั้งที่ผ่านตามสื่อต่าง ๆ และจากเจ้าของภาษาโดยตรงก็มากขึ้นด้วย เป็นผลให้คนไทยมีแนวโน้มที่จะออกเสียงคำทับศัพท์ใกล้เคียงกับเสียงที่ได้ยินจากเจ้าของภาษาแทนที่จะออกเสียงตามตัวสะกดในภาษาไทย

คณะกรรมการฯ จึงวางหลักการเบื้องต้นไว้ว่า การทับศัพท์ควรยึดการออกเสียงเป็นหลัก เพื่อให้คำทับศัพท์อ่านออกเสียงได้ใกล้เคียงกับคำในภาษาอังกฤษ ในการจัดทำตารางการเทียบเสียงสระและพยัญชนะ จึงใช้ตัวอักษรเป็นตัวตั้งและกำหนดให้ใช้ตัวอักษรไทยที่มีเสียงใกล้เคียงที่สุดเท่าที่จะทำได้

	BILABIAL	LABIO-DENTAL	DENTAL	ALVEOLAR	POST-ALVEOLAR	RETROFLEX
PLCISVE	p b			t d		[ɖ]
NASAL	m	ɱ		n		ɳ
TRILL	ʙ			r		
TAP OR FLAP				ɾ		ɽ
FRICATIVE	ɸ β f v	θ ð		s z	ʃ ʒ	ʂ ʐ
LATERAL FRICATIVE				ɬ ɮ		
APPROXIMANT		ʋ		ɹ		ɻ
LATERAL APPROXIMANT				l		ɭ

	PALATAL	VELAR	UVULAR	PHARYNCEAL	GLOTTAL
PLCISVE	c ɟ	k ɡ	q ɢ		ʔ
NASAL	ɲ	ŋ	ɴ		
TRILL			ʀ		
TAP OR FLAP					
FRICATIVE	ç ʝ	x ɣ	χ ʁ	ħ ʕ	h ɦ
LATERAL FRICATIVE					
APPROXIMANT	j	ɰ			
LATERAL APPROXIMANT	ʎ	ʟ			

ในวันที่ ๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ราชบัณฑิตยสถานได้ประกาศใช้หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาฝรั่งเศสที่ปรับปรุงขึ้นตามหลักเกณฑ์ใหม่นี้

ในวันที่ ๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ ราชบัณฑิตยสถานได้ประกาศใช้หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอาหรับที่ปรับปรุงขึ้นตามหลักเกณฑ์ใหม่นี้เช่นกัน

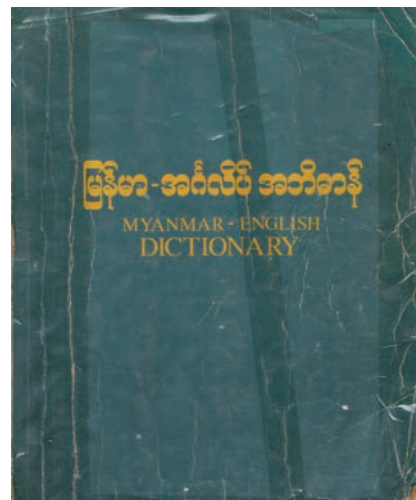
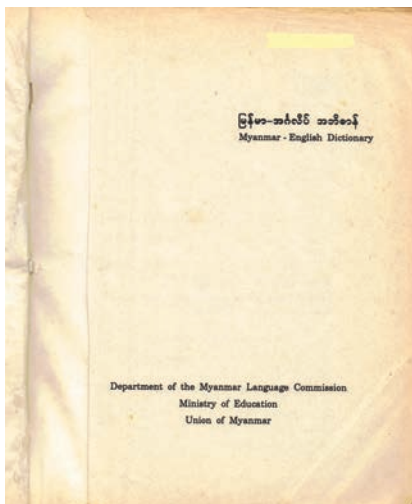

STATES & DIVISIONS OF MYANMAR

INDEX

- Kachin State
- Kayah State
- Kayin State
- Chin State
- Mon State
- Rakine State
- Shan State
- Ayeyarwaddy Division
- Yangon Division
- Bago Division
- Magway Division
- Mandalay Division
- Sagaing Division
- Tanintharyi Division

การลากเข้าความ

ในสมัยโบราณเมื่อคนไทยต้องการเขียนคำจากภาษาต่างประเทศโดยใช้อักษรไทย ก็มักจะใช้การฟังเป็นหลัก เมื่อได้ยินเช่นไร ก็จะเขียนไปเช่นนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นการตัดแปลงเข้าสู่คำหรือเสียงของภาษาไทย โดยมิได้คำนึงถึงความหมายในภาษาเดิม วิธีการเช่นนี้เรียกว่าการลากเข้าความ ไม่ใช่การทับศัพท์ เช่น

beater	อีเต้อ
Bradley	ปลัดเล
Cartwright	ครูกัดไร
colony	กะละนี
corporal	ขบฟ่าลั่น
credential	กระดานสาร/सान
Crawford	กะระฝัด/การะฟัด
government	กั๊ดพินมัน
Henry Burney	หันแตรบานนี, หันตรี บาระนี
Jackson	ยักสอน
James Brooks	เยสัปปุรุช
lemonade	(น้ำ) มะเน็ด
lieutenant	โหลตตะเลนเต
McFarland	เมฆฟ่าลั่น
madam	แม่ดำ
phosphorus	ฝาศุภเรศ
Portugal	ปะตุกัน
Rankin	แร็งกิน
Royal Patent	ราชปะแตน
Sir James Brooks	เซอร์เยียมบุรุช
telegraph	ตะแล็บแก๊บ

คำพม่าในภาษาไทย

ในกรณีของภาษาพม่าก็เป็นเช่นเดียวกัน ดังจะเห็นได้จากชื่อบุคคล ชื่อสถานที่ และอื่น ๆ ดังเช่นที่ปรากฏใน *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒* ดังนี้

กะปิ น. ของเค็มทำด้วยเคยกับเกลือโซลกลและหมักไว้ ใช้ปรุงอาหาร, เยื่อเคยกี้ว่า. (พม่าว่า งาปิ).

ทวาย น. ชื่อเมืองทางภาคใต้ของประเทศพม่า, เรียกชาวเมืองนั้นว่า ชาวทวาย.

ไทยใหญ่ น. ชื่อรัฐหนึ่งทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศพม่า ติดต่อกับทางภาคเหนือของประเทศไทย, ฉาน ก็เรียก, ชนชาติไทยสาขาหนึ่งอยู่ในรัฐฉาน เรียกกันว่า เงี้ยว, ไทยหลวง ก็ว่า.

พม่า [พะม่า] น. ชื่อประเทศและชนชาติหนึ่งอยู่ทางทิศตะวันตกและตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศไทย.

พุกาม น. พม่า, ใช้ พุกาม ก็มี.

พุกาม น. พม่า, ปรกติใช้ พุกาม.

มรัมเทศ [มะรัมะเทศ] น. ประเทศพม่า. (ป. มรัมมเทศ).

มอญ น. ชื่อชนชาติหนึ่ง เคยเป็นใหญ่อยู่ทางตอนใต้ของพม่า ปัจจุบันเป็นส่วนหนึ่งของประเทศพม่า มีภาษาพูดอยู่ในตระกูลมอญ-เขมร และมีอักษรของตนเองใช้.

ม่าน น. ชนชาติพม่า.

หม่อง น. คำนำหน้าชื่อผู้ชายพม่า (พม่า หม่อง ว่า น้อง).

การกำหนดชื่อประเทศของราชบัณฑิตยสถาน

ในหนังสือ *ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี และ ประกาศราชบัณฑิตยสถาน เรื่อง กำหนดชื่อประเทศ ดินแดน เขตการปกครอง และเมืองหลวง* มีวิธีการกำหนดชื่อถึง ๓ แบบ ตามความเหมาะสมคือ กำหนดตามที่ใช้ในภาษาอังกฤษ กำหนดตามที่ใช้ภาษาไทยใช้ และกำหนดตามที่เจ้าของชื่อใช้ (นิตยา กาญจนวรรณ ๒๕๕๔)

กำหนดตามที่ใช้ในภาษาอังกฤษ เช่น

Austria	ออสเตรีย
Bulgaria	บัลแกเรีย
Denmark	เดนมาร์ก
Finland	ฟินแลนด์
Italy	อิตาลี
Spain	สเปน

กำหนดตามที่ภาษาไทยใช้ เช่น
กัมพูชา เกาหลี จีน ญี่ปุ่น สิงคโปร์ โปรตุเกส ฝรั่งเศส อังกฤษ ลอนดอน ปารีส ฮาวาย ปักกิ่ง
กวางตุ้ง เสฉวน จู๋กิง เชียงไฮ้ เทียนสิน ไหหลำ ยูนนาน
กำหนดตามที่เจ้าของชื่อใช้ ในกรณีนี้มักจะให้ชื่อภาษาอังกฤษไว้ด้วย ดังเช่นชื่อรัฐและเมือง
ในประเทศเยอรมนี เช่น

Bavaria; Bayern	บาวาเรีย, ไบเอิร์น
Munich; München	มิวนิก, มินเชิน
Hesse; Hessen	เฮสส์, เฮสเซน
Lower Saxony; Niedersachsen	โลว์เออร์แซกโซนี, นีเดอร์ซัคเซิน

ในกรณีของประเทศพม่า มีการกำหนดชื่อ ดังนี้
Myanmar = พม่า ปัจจุบันใช้ เมียนมา
จะเห็นได้ว่าชื่อที่เขียนด้วยอักษรโรมันเป็นชื่อที่เจ้าของประเทศใช้ แต่ชื่อในภาษาไทยเป็นชื่อที่ไทยใช้เรียก
เช่นเดียวกับที่ใช้เรียก กัมพูชา เกาหลี จีน ญี่ปุ่น สิงคโปร์

ชื่อเขตต่าง ๆ ในพม่ามีดังนี้

Irrawaddy	อิรวดี
Magwe	มาเกว
Mandalay	มันตะเลย์
Bago (Pegu)	พะโค, หงสาวดี
Sagaing	สะกาย
Tenasserim	ตะนาวศรี
Yangon (Rangoon)	ย่างกุ้ง

ชื่อรัฐต่าง ๆ ในพม่ามีดังนี้

Arakan (Rakhine)	ยะไข่
Chin	ชิน
Kachin	กะฉิ่น
Karen	กะเหรี่ยง
Kayah	กะยา
Mon	มอญ
Shan	ชาน

จะเห็นได้ว่าชื่อเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นชื่อที่ไทยใช้เรียก หรือไทยตั้งให้ทั้งสิ้น หน้าที่ของคณะกรรมการจัดทำหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาพม่า ซึ่งตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๔ มิได้มีจุดมุ่งหมายที่จะเปลี่ยนแปลงชื่อเหล่านี้ แต่มุ่งที่การหาหลักเกณฑ์การเขียนคำพม่าด้วยอักษรไทย ให้ใกล้เคียงเสียงของภาษาเดิมมากที่สุดเท่าที่อักษรวิธีไทยจะอำนวยให้ และที่สำคัญก็คือ ต้องให้คนไทยสามารถอ่านได้ตามสมควร

หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาพม่า

เอกสาร “หลักเกณฑ์ทั่วไปในการทับศัพท์ภาษาพม่า” (ฉบับร่าง) ได้กล่าวถึงหลักเกณฑ์ดังนี้

๑. การทับศัพท์ภาษาพม่าตามหลักเกณฑ์นี้ยึดการออกเสียงเป็นหลัก โดยถ่ายเสียงสระและเสียงพยัญชนะตามภาษาพม่ามาตรฐาน และมีตารางเทียบเสียงสระและเสียงพยัญชนะเป็นแนวเทียบ

๒. ภาษาพม่าใช้อักษรพม่าเป็นตัวเขียน แต่ในปัจจุบันการรับคำและชื่อภาษาพม่ามาใช้ในภาษาไทยมักเป็นการรับคำตามที่เขียนด้วยอักษรโรมัน ฉะนั้น จึงกำหนดหลักเกณฑ์การทับศัพท์จากอักษรโรมัน และได้ให้อักษรพม่าเทียบไว้ด้วย

๓. การถอดอักษรพม่าเป็นอักษรโรมันในหลักเกณฑ์นี้ใช้ตามที่ปรากฏใน *Myanmar-English Dictionary*, Department of the Myanmar Language Commission, Ministry of Education, Union of Myanmar อย่างไรก็ตาม หลักเกณฑ์นี้ได้คำนึงถึงการถอดอักษรพม่าเป็นอักษรโรมันตามแบบอื่นด้วย (ดูหน้า ๓๑๖)

๔. คำภาษาพม่าที่รับมาใช้ในภาษาไทยเป็นเวลานานแล้ว และเขียนเป็นคำไทยจนเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป อาจใช้ต่อไปตามเดิม เช่น บุเรงนอง หงสาวดี อีรวดี

๕. เสียงพยัญชนะภาษาพม่าหลายเสียงไม่มีในภาษาไทย จึงจำเป็นต้องเลือกเสียงพยัญชนะในภาษาไทยที่มีเสียงใกล้เคียงมาใช้ เช่น

ny = ณ (ny ในภาษาพม่าออกเสียงนาสิก) ตัวอย่าง

nya = ณฺเย (พูดปด)

nyinyu = ณฺยฺย (บ่น)

z = ซ (z ในภาษาพม่าออกเสียงก้อง) ตัวอย่าง

zar = ซา (ผ้าลูกไม้)

zei = เซ (ตลาด)

๖. เสียงพยัญชนะภาษาพม่าบางเสียงใช้อักษรโรมันหลายตัวแทนเสียงหนึ่งเสียงกำหนดให้ทับศัพท์ด้วยอักษรไทยตัวเดียว ดังนี้

๖.๑ อักษร h นำหน้า ได้แก่

hl	=	ล	เช่น	Hlaing-tharyar	=	โล่งตايا (ชื่อเมือง)
hm	=	ม	เช่น	hmwe	=	มเว (หอม)
hn	=	น	เช่น	hne	=	เน (ข้าว)
hp	=	พ	เช่น	Hpa Sawng	=	พะซวง (ชื่อเมือง)
hs	=	ช	เช่น	Hswe	=	ชเว (ชื่อบุคคล)
ht	=	ท	เช่น	U Paw Htun	=	อุ ปอทุน (ชื่อบุคคล)

๖.๒ อักษร h ตามหลัง ได้แก่

ch	=	ช	เช่น	Chauk	=	ชาะ (ชื่อเมือง)
kh	=	ค	เช่น	khar	=	คา (خم)
ph	=	พ	เช่น	phu	=	พู (ไห้ว)
sh	=	ช	เช่น	Shan	=	ชาน (ไทยใหญ่)
th	=	ต	เช่น	thu	=	ตุ (เขา)

๖.๓ อักษรอื่น ๒ ตัวคู่กัน ได้แก่

gy	=	จ	เช่น	gyo	=	โจ (ดาวเคราะห์)
ky	=	จ	เช่น	kyar	=	จา (เสื่อ)
ng	=	ง	เช่น	ngar	=	งา (ปลา)
ny	=	ญ	เช่น	nyar	=	ญา (โกหก)

๗. เสียงสระในภาษาพม่ามีทั้งสระสั้นและสระยาว เช่น a แทนเสียงสระสั้น ar หรือ are แทนเสียงสระยาว ในการทับศัพท์จึงกำหนดให้ใช้สระสั้น-ยาวในภาษาไทยแสดงเสียงสระนั้น ๆ เท่าที่อักษรวิธีไทยจะอำนวยให้ เช่น

mayar	=	มะยา (เมีย)
hsayarma	=	ชะยามะ (ครู)

๘. ภาษาพม่ามีเสียงวรรณยุกต์ ๓ ระดับ คือ เสียงต่ำ เสียงสามัญ และเสียงสูง ซึ่งไม่ตรงกับระดับเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทย นอกจากนี้ ในการถอดอักษรพม่าเป็นอักษรโรมันไม่มีสัญลักษณ์ซึ่งใช้

แสดงเสียงวรรณยุกต์ หลักเกณฑ์การทับศัพท์จึงไม่คำนึงถึงการแสดงเสียงวรรณยุกต์ หากต้องการเทียบเสียงวรรณยุกต์ควรตรวจสอบกับตัวเขียนในภาษาพม่า

๙. ในระบบเสียงของภาษาพม่าไม่มีเสียงท้าย แต่มีเสียงนาสิกท้ายพยางค์ซึ่งไม่ออกเสียงอย่างตัวสะกดในภาษาไทย ในอักษรโรมันใช้ n หรือ ng แทนเสียงนาสิก ในการทับศัพท์กำหนดให้

n = น เช่น sein = เซน (เพชร)

ng = ง เช่น aung = ออง (ชัยชนะ)

ในกรณีที่ยางค์นั้นมีเสียงสระไอ และมีเสียงนาสิกท้ายพยางค์ ให้ใช้เครื่องหมายทัณฑฆาตกำกับเสียงนาสิกนั้น เช่น kyaing = ไจ้ (กลิ้งหอม)

๑๐. พยัญชนะ k และ t ท้ายพยางค์ ทำให้สระในพยางค์นั้นเป็นเสียงสั้น ในการทับศัพท์จะใส่สระสั้นและไม่ทับศัพท์ตัว k และ t เช่น

sein = เซน (เพชร) (แสดงเสียงยาว)

Myeik = มเยะ (ชื่อเมือง) (แสดงเสียงสั้น)

khin = คิน (สนิทสนม) (แสดงเสียงยาว)

myint = มยิน (สูง) (แสดงเสียงสั้น)

thi = ตี (รู้) (แสดงเสียงยาว)

chit = ชิ (รัก) (แสดงเสียงสั้น)

๑๑. คำในภาษาพม่าเขียนติดต่อกันไปโดยไม่เว้นวรรค แต่ในการถอดอักษรพม่าเป็นอักษรโรมันมักจะเว้นวรรคเพื่อให้อ่านได้สะดวก ในการทับศัพท์กำหนดให้เขียนติดต่อกันไปโดยไม่เว้นวรรค เช่น

Nyi Nyi Pe = ญีญีเป (ชื่อบุคคล)

Thuza Nwe = ตุซานเว (ชื่อบุคคล)

Than Than Myint = ตานตานมยิน (ชื่อบุคคล)

Shwepyithar = ชเวปยีตา (ชื่อเมือง)

a-hlu-pwe = อะหลูเป (พิธีการให้ทาน)

แต่ถ้าทับศัพท์เป็นภาษาไทยแล้วอาจอ่านแยกพยางค์ผิด จะใส่เครื่องหมายยัติภังค์เพื่อช่วยให้อ่านถูกต้องก็ได้ เช่น

Thuza Nwe	=	ตุซา-นเว (ชื่อบุคคล)
Than Than Myint	=	ตานตาน-มยิ่น (ชื่อบุคคล)
Shwepyithar	=	ชเว-ปยีตา (ชื่อเมือง)
a-hlu-pwe	=	อะลู-ปเว (พิธีการให้ทาน)

ประชากรวิจารณ์

เมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ คณะกรรมการจัดทำหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาพม่าได้จัดทำประชากรวิจารณ์ครั้งแรกขึ้นที่ศูนย์พม่าศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก เพื่อรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนและการใช้ภาษาพม่า ปรากฏว่ามีผู้เข้ารับฟังและให้ความคิดเห็นประมาณ ๑๐๐ คน มีทั้งผู้สอนภาษาพม่าให้แก่ชาวไทย ผู้สอนภาษาไทยให้แก่ชาวพม่าและชาวต่างประเทศอื่น ๆ นักศึกษาผู้ปฏิบัติงานฝ่ายข่าวและความมั่นคง ผู้สนใจทั่วไป ตลอดจนสื่อมวลชน ซึ่งคณะกรรมการฯ จะได้นำความคิดเห็นต่าง ๆ มาปรับปรุงหลักเกณฑ์ต่อไป

สิ่งสำคัญที่ได้จากการจัดทำประชากรวิจารณ์ครั้งนี้ก็คือ มีเสียงเรียกร้องให้จัดทำหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาพม่าจากตัวอักษรพม่าโดยตรงด้วย เช่นเดียวกับที่ราชบัณฑิตยสถานได้จัดทำหลักเกณฑ์การทับศัพท์จากอักษรอาหรับและอักษรซีริลลิก ซึ่งเรื่องนี้ตรงกับความต้องการของคณะกรรมการเฉพาะกิจจัดทำเนื้อหาด้านภาษาและวัฒนธรรมอาเซียน ของราชบัณฑิตยสถานด้วย เพราะคณะกรรมการชุดนี้ต้องการแสดงตัวเขียนของภาษาต่าง ๆ ในกลุ่มประเทศอาเซียนเพื่อเผยแพร่ความรู้ทางด้านภาษาและวัฒนธรรมได้อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น คณะกรรมการจัดทำหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาพม่าจึงจะได้นำเรื่องนี้มาพิจารณาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการจัดทำหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาพม่า ราชบัณฑิตยสถาน “หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาพม่า” (ฉบับร่าง) ๒๕๕๖.

นิตยา กาญจนะวรรณ. “การลากเข้าความสู่ภาษาไทย บาลีสันสกฤต และ อังกฤษ” *วารสารราชบัณฑิตยสถาน* ปีที่ ๓๒ ฉบับที่ ๑ มกราคม-มีนาคม ๒๕๕๐. หน้า ๑๖๘-๑๗๙.

_____. “คำยืม VS คำทับศัพท์” *มติชนสุดสัปดาห์* ฉบับวันที่ ๒๑ กันยายน ถึงวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๕.

_____. “สามชื่อ สามมูม” *วารสารราชบัณฑิตยสถาน* ปีที่ ๓๖ ฉบับที่ ๓ กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๕๔. หน้า ๔๕๖-๔๖๑.

ราชบัณฑิตยสถาน. *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒*. กรุงเทพมหานคร : นานมี, ๒๕๔๖.

_____. *พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์* (ภาษาศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพมหานคร : รุ่งศิลป์การพิมพ์, ๒๕๕๓.

_____. *หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาจีนและภาษาฮินดี*. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, ๒๕๕๐.

_____. *หลักเกณฑ์การทับศัพท์ฝรั่งเศส*. กรุงเทพมหานคร : ธนาเพลส, ๒๕๕๕.

_____. *หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษ*. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์ พริ้นติ้ง กรุ๊ป, ๒๕๓๒.

_____. *หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน ภาษาอิตาลี ภาษาสเปน ภาษารัสเซีย ภาษาญี่ปุ่น ภาษาอาหรับ ภาษามลายู*. กรุงเทพมหานคร : ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๓๕.

_____. *หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอาหรับ*. กรุงเทพมหานคร : สหมิตรพริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, ๒๕๕๔.

Abstract   **Thai-ized Transcription of Myanmar Language**

Nitaya Kanchanawan

*Associate Fellow of The Academy of Arts,
The Royal Institute, Thailand*

There are four types of loan process: loan words or ‘proper’ loan words, loan blends, loan shifts, and loan translations. In loan words, both form and meaning of the originating language are borrowed, or assimilated, with some adaptation to the phonological system of the new language. In Thai this kind of loan word is called “tapsap”, literally translated as “replace the term”, or Thai-ized transcription. Previously, where the original pronunciation was rarely known, names were written with the pronunciation assumed, mostly through the process of folk etymology, where the new word was adapted to a familiar word in Thai or to sounds sometimes without meaning.

Names of countries, territories, protectorates and capitals promulgated by the Royal Institute are not all Thai-ized transcription. However, both in the Royal Institute Dictionary and the Promulgation of Country, Territory, Protectorate, and Capital Names, a number of names in Myanmar went through some process of folk etymology. For example, “Yangon” became “Yang Kung” ‘Shrimp Grilling’ since ‘yang’ in Thai means ‘grill’ and ‘gon’ is adapted to ‘kung’ meaning ‘shrimp.’

The purpose of the Royal Institute Project on The Thai-ized Transcription of Myanmar is not to change the already established names but to establish linguistic rules for transcription of names as they are originally pronounced, where every rule can be explained and the transcribed words may be read in Thai.

Keywords: loan word, folk etymology, ‘tapsap’/ ‘Thai-ized transcription’ Thai-ized Transcription of Myanmar